

Gliwice, dnia 23.12.2020 r.

Sz. P.

Witold Magryś

Dyrektor Biura

Śląskiego Związku Gmin i Powiatów

ul. Tadeusza Kościuszki 43/5

40-048 Katowice

Dotyczy: nagród za przeprowadzenie powszechnego spisu rolnego w 2020 roku

Z przepisu art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o powszechnym spisie rolnym w 2020 roku wynika, że wykonywane przez gminę czynności w ramach spisu są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej.

Z przepisu art. 22 ust. 4 ustawy wynika, że *Środki na wykonanie zadań, o których mowa w art. 19, Prezes Głównego Urzędu Statystycznego przekazuje gminie za pośrednictwem dyrektora urzędu statystycznego właściwego ze względu na miejsce położenia gminy, w terminach umożliwiających wykonanie prac spisowych*. Przy czym zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 3 *w ramach wydatków osobowych mogą być finansowane nagrody spisowe dla komisarzy spisowych*. Kryteria, które winny być brane pod uwagę przy przyznawaniu nagrody określa art. 23 ust. 4, zgodnie z którym: *Dodatek spisowy lub nagroda spisowa, z wyłączeniem rachmistrzów spisowych, o których mowa w art. 8d ust. 1 pkt 1, są przyznawane przy uwzględnieniu:*

- 1) *funkcji pełnionej w spisie rolnym;*
- 2) *zakresu i złożoności wykonywanych zadań;*
- 3) *stopnia odpowiedzialności za realizowane zadania;*
- 4) *liczby podległych osób wykonujących prace spisowe w ramach spisu rolnego;*
- 5) *inicjatywy i zaangażowania w wykonywanie prac spisowych.*

Ustawa o powszechnym spisie rolnym w 2020 roku nie ustala, kto jest uprawniony do przyznania nagrody wójtowi, jako gminnemu komisarzowi spisowemu. Z korespondencji kierowanej przez Urzędy Statystyczne wynika, że kompetencje takie miałyby mieć zastępca wojewódzkiego komisarza spisowego, którym jest właściwy miejscowo dyrektor urzędu statystycznego, przy czym przyznając nagrodę ma się on kierować opinią lub brakiem opinii wojewody.

Zgodnie z art. 18 ust. 4 ustawy: *Pracę wojewódzkiego biura spisowego nadzoruje Generalny Komisarz Spisowy, a pracę gminnego biura spisowego - zastępca właściwego miejscowo wojewódzkiego komisarza spisowego*. Przy czym nadzór ten jest sprawowany w zakresie przestrzegania przepisów ustawy, a w razie stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy Generalny Komisarz Spisowy albo zastępca wojewódzkiego komisarza

spisowego nakazuje niezwłoczne podjęcie działań naprawczych, ustalając termin ich wykonania. Zatem z samego sprawowania nadzoru nie wynika uprawnienie zastępcy wojewódzkiego komisarza spisowego do przyznawania nagrody gminnemu komisarzowi spisowemu.

W interpretacji indywidualnej z dnia 10 listopada 2020 r. 0115-KDIT2.4011.582.2020.1.MD Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej w odniesieniu do osób wykonujących czynności spisowe w gminnych biurach spisowych wskazał, że: *dotatki spisowe i nagrody spisowe przyznane członkom Gminnego Biura Spisowego nie stanowią przychodu ze stosunku pracy dla pracowników Urzędu Gminy. Świadczenia te są otrzymywane w związku z wykonywaniem przez te osoby prac zleconych przez inny podmiot niż pracodawca, mianowicie Gminnego Komisarza Spisowego, dlatego też przychód z tego tytułu należy zaliczyć do przychodów z działalności wykonywanej osobiście, tj. do źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 13 pkt 6 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.* Zatem gminny komisarz spisowy został potraktowany jako podmiot inny niż pracodawca, mimo że jest nim wójt, a członkowie gminnej komisji spisowej są pracownikami urzędu gminy.

W komentarzu do art. 23 ustawy wskazano, że *czynności z zakresu prawa pracy wobec wójta (burmistrza, prezydenta miasta), związane z nawiązaniem i rozwiązaniem stosunku pracy, wykonuje przewodniczący rady gminy, a pozostałe czynności – wyznaczona przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) osoba zastępująca lub sekretarz gminy, z tym że wynagrodzenie wójta ustala rada gminy, w drodze uchwały. Natomiast art. 18 ust. 2 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) – dalej u.s.g. stanowi, że do wyłącznej właściwości rady gminy należy ustalanie wynagrodzenia wójta. Wprawdzie nagroda dla gminnego komisarza spisowego nie ma swojego źródła w stosunku pracy, jednak w myśl ogólnej normy wyrażonej w art. 18 ust. 1 u.s.g., do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Dlatego, moim zdaniem kompetencje do przyznania wójtowi nagrody spisowej posiada rada gminy¹.*

W mojej ocenie, biorąc pod uwagę kryteria przyznania nagrody, rada gminy nie powinna mieć kompetencji do jej przyznawania. Rada gminy nie bierze bowiem udziału w czynnościach spisowych, w związku z czym nie ma możliwości oceny stopnia spełnienia tych kryteriów. Nagroda spisowa nie jest również wynagrodzeniem wójta za sprawowanie tej funkcji, a rada gminy określa wynagrodzenie wójta należne mu ze stosunku pracy. Poza tym, gdyby przyjąć kompetencje rady gminy, wówczas nagroda musiałaby być przyznana w drodze uchwały, na co – w związku z koniecznością rozliczenia dotacji do końca grudnia 2020 r. nie ma czasu.

Zatem w zakresie podmiotu uprawnionego do przyznawania nagrody ma miejsce luka w prawie, którą organy statystyki publicznej wypełniają wskazując zastępcę wojewódzkiego komisarza spisowego. W mojej ocenie brak jest podstaw do wskazania

¹ Czy w związku z organizacją powszechnego spisu rolnego w 2020 r. wójtowi - jako gminnemu komisarzowi spisowemu - może zostać przyznana nagroda spisowa? QA 1587441 - odpowiedź na pytanie udzielona 8 grudnia 2020 r., Skalska Magdalena

zastępcy wojewódzkiego komisarza spisowego, ponieważ ustawa wyraźnie przyznaje mu wyłącznie kompetencje nadzorcze.

Pomijając jednak powyższą wątpliwość, odnosząc się do pisma Urzędu Statystycznego w Katowicach z dnia 18.12.2020 r. należy wskazać, że podane w nim okoliczności dotyczące nieprzyznania nagród są sprzeczne z prawem. Po pierwsze nagroda nie jest uzależniona od jakiegokolwiek opinii wojewody. Po drugie, z kryteriów jej ustalania zawartych w art. 23 ust. 4 ustawy wynika, że ma ona charakter indywidualny, w związku z czym nie stosuje się do niej żadnych „jednolitych zasad w skali kraju”. Po trzecie, z innych publikacji GUS wynika, że praca gminnych komisarzy spisowych, jak i innych osób biorących udział w organizowaniu spisu została oceniona pozytywnie, spis został przeprowadzony sprawnie i zakończył się sukcesem. Świadczy o tym treść komunikatu opublikowanego na stronie GUS²:

30 listopada br. zakończyliśmy Powszechny Spis Rolny 2020 – najważniejsze badanie polskiego rolnictwa realizowane raz na 10 lat. Miło nam ogłosić, że spisaliśmy niemal 98% gospodarstw rolnych z całego kraju! Szczególnie cieszy nas, że blisko jedna piąta gospodarstw skorzystała z możliwości samospisu przez Internet. To udowadnia, że polskie gospodarstwa rolne rozwijają się, wykorzystują technologię w większym stopniu niż 10 lat temu i stają się coraz bardziej nowoczesne.

Tak spektakularny sukces statystyczny osiągnęliśmy dzięki zaangażowaniu wielu ludzi i instytucji wspierających nasze działania – rolników, rachmistrzów, Gminnych Biur Spisowych, pracowników służb statystyki publicznej oraz osób zaangażowanych w realizację prac spisowych. Pomogli nam też lokalni dziennikarze, nauczyciele, samorządowcy i duchowni.

PSR 2020 został zrealizowany w szczególnych warunkach stanu epidemii i co więcej – z powodzeniem, dlatego tak bardzo doceniamy zaangażowanie wszystkich ludzi w prace spisowe. Bez ich zaangażowania nie osiągnęlibyśmy tak korzystnego wyniku! Serdecznie dziękujemy!

Dziękujemy:

- ***Rolnikom*** za udział w spisie,
- ***Rachmistrzom*** za realizację wywiadów,
- ***Gminnym Biurom Spisowym*** za zaangażowanie w prace spisowe,
- ***Wszystkim instytucjom, pracownikom statystyki publicznej i osobom zaangażowanym w prace związane z realizacją spisu rolnego!***

Zwracam jednak uwagę, że zgodnie z przytoczonymi wyżej przepisami nagroda spisowa nie ma charakteru roszczeniowego i zależy od oceny spełnienia kryteriów do jej przyznania. W związku z tym, odmowa jej przyznania oparta na uzasadnieniu sprzecznym z przepisami ustawy w mojej ocenie nie może zostać skutecznie zaskarżona, nawet gdyby został ustalony właściwy podmiot/organ.

² <https://spisrolny.gov.pl/>